

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 8 kor.
Félévre . . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket

a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Feltámadás.

Zombor, 1908. apr. 16.

Aki az üdv mennyei virágát hozta a megtévelyedésében boldogtalan és a béke égi olaját a boldogtalanságában háborgó lelkeknek, ezt a gonosz tudás bujtogatására a hitetlen tudatlanság megcsufolta, megkínózta és keresztfára feszítette.

Az emberiség megváltóját: a szeretet, a jóság, az igazság örök kútfejét, mely testet öltött érette, az anyagiság fertőjében elmerült emberek lelke vagy nem akarta, vagy nem tudta megérteni.

Ezek el nem tudták hinni, hogy lehet szeretet, mely nem mulandó, mint az emberi gyűlölködésben meg-megfogó szeretet; hogy lehet jóság, mely nem esékeny, mint az emberi bűnből kikisáradó jóság; hogy lehet igazság, mely nem gyarló, mint az emberi igazságtalanságból fel-felbukkanó igazság.

Amazok botorul azt hitték, hogyha a testet, melyet a végtelen szeretet, jóság és igazság magára öltött, halálra sanyargatják, megölik vele magát a szeretetet, a jóságot, az igazságot is.

Álmélkodva csodálkoztak vagy gunyosan kacagtak a megfeszített irgalmasság végső fohászokodásán: „Uram, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!”

A tudatlanok nem hitték, hogy lehet ország, mely nem e világból való; a gonoszok nem akarták, hogy legyen, vagy ha van, hogy hitté válják.

Oh be kevesen voltak, akik hittek! S azok közül is hányat tett Tamássá a fenséges nagy halál!

De a halál győzedelme csak pillanatnyi győzelem volt és csak a porlandó testen diadalmaskodhatott. Ami a testben isteni volt, a véghetetlen örök eszme legyőzte

a halált: kitört a koporsóból és eget kért.

A szeretet, a jóság, az igazság isteni elve, hogy megnyerje kétségre hajlandó lelkünket az ő országának, nemcsak meghalt, hanem fel is támadott érettünk.

Halála példa, miként kell élünk önfeláldozó életet a végzetlen szeretet, jóság és igazság országáért; feltámadása zálog, hogy hozzá méltó élettel emberi valónk nem válik teljesen az enyészet martalékává: ha testi valónk szertehull is a halálban, lelki valónk megdicsőül és örök életet él.

Ezt a fenséges biztatást hirdeti az újra megszólalt harangok ércnyelve a világnak s az emberi léleknek ezen való öröme zendül meg világszerte a husvéti hallelujában.

Zengjük hát mi is hívó lélekkel: „Halleluja!”

A speieri harangok.

— Németből. —

Egy lüttichi házikón belül
Egy agg halálos ágyon ül;
Ruhája nyűtt, az ágya kemény,
Nedves könyfátyol a két szemén.
Az oldalán segítő nem áll,
Csak egy segít rajt', a halál.
S hogy a halál szívéhez ér,
Speierben bűgös hangja kél.
Császár-harang nagy időszak után
Meggondul tompa szózatán.
S a többi mind belévegyül
És bűgnak véghetetlenül.
És Speier-szerte a hir rohan:
Meghalt a császár biztosan
Meg a császár, meg valahol!
Nem tudja senki, senki, hol?

^{*)} E fordítások a múlt számban közölt Freiligrath-féle költeménnyel együtt a f. hó 12-iki lyceumi előadáson bemutatott Loewe-balladák szövegei.

Speierben arany-nyugvóhelyen
Halállal küzd a fejdelem.
Fonnyadt keze, bágyadt szeme,
Ötödik Henrik a címe, neve.
Sok szolga-cseléd rohan és sűrög,
Császári mell mélyen hörög.
S hogy a halál szívéhez ér,
Csodás csengésnek hangja kél.
Lélekarang nagy időszak után
Meggondul siró szózatán.
De más hangjába nem vegyül,
Magába' cseng csak egyedül.
És Speier szerterebesgeti:
Kit végeznek vajon ma ki?
Ki az, kit ér ma a halál?
S a vesztőhely hol, merre áll?

R. S.

A csaplárné lánya,

— Uhland. —

Három fiu átkel a Rajnahidon
S egy csárdai házba betér szabadon.

„Bor, sör, van-e jó, csaplárosné?
Szép lánya vajon itthonn van-é?”
„Söröm, borom friss, jó nagyon.
Lányom kiterítve a gyászpadon!”
A házba lép egy a másik után,
Ott van kiterítve a leány.
Egyik felemelve szemfedelét,
Hosszan szegi rá könnylepte szemét:
„Oh hogyha te élsz most, szép leány,
É szív a tiéd, a tiéd csupán.”
Másik letakarja megint legott,
Elfordul a holtól, úgy zokog:
„Hogy így kell látnalak újra itt,
Kit úgy szeretett szívem évekig!”
A harmadik újra feltakará
S halvány ajakát megcsókolá:
„Szerettelek, a tiéd a szívem,
S tiéd marad is örökön hiven.”

R. S.

FENNÁLL 1824. ÉV ÓTA.

Husvéth István

műfestődéje és kémiai tisztító intézete Zomborban.

Elfogad uri, női és gyermekruhákat
TISZTÍTÁSRA ÉS FESTÉSRE
a legolcsóbb árak mellett.

Folytonosan civakodunk!

Átká a magyarnak, hogy civakodni, veszekedni, egymást gyöngíteni, egymás ellen törni nagyon szeret, mondhatnók, vele született gonosz tulajdonsága. Az összetartás, a testvéri szeretet egymásnak segítése, támogatása ismeretlen fogalom előtte. Valamint a multban a széthúzás, a pártoskodás nem egyszer romlását okozta a magyarnak, hisz tömérdek gyászos példát lehetne felsorolni a magyar nemzet történelmének majd minden lapjáról, úgy a jelenben is, amidőn már végre-valahára csak okulhatnánk a magunk kárán, a magunk baján, unos-untalan pártokra oszlunk, veszekedünk, civakodunk, becsméljük egymást. S mégis azt követeljük attól a tót, szerb, német, oláh, szász nemzetiségtől, hogy a közös édes haza javán munkálkodjanak, azt szeressék, védjék meg, ha kell életük árán is, holott mi magyar anyanyelvűek, — akik szám- és műveltségbeli súlyunknál fogva irányítók, példaadók volnánk — egymást majd fölfaljuk nemcsak a politikában, a társadalmi életben, hanem főleg a vallás dolgaiban is. A népnek erkölcsi alapon való vezetése elengedhetetlen, sőt egyedüli, lelkiismeretet terhelő, legfőbb kötelessége a papnak; a reá bízott nyáját vezetni a kitűzött végcél felé a legjobb belátása, a legbiztosabb tudása s legszentebb meggyőződése szerint legnemesebb hivatása minden papnak, de csak akként, hogy ne akarjon romokon építeni, azaz ne úgy járjon el hivatalában, hogy a többi vallásfelekezetet lebecsmérli, sárbaráti szeretettel — hanem úgy, hogy hitbéli érvekkel s példaadással igyekezék hivatásukban rendíthetetlenül

megerősíteni. Ilyennek kell lennie az ideálisan gondolkodó magyar papnak és nem másféleképpen. A különböző vallásfelekezethez tartozó népnek egymással való torzsalkodása határozottan a papoknak a bűne! A tapintatos, emberbaráti szeretettel telt szívű lelképásztor sohasem fogja nyáját más felekezetű polgártársai ellen gyűlöletre ösztökélni, ingerelni; és ha a széthúzás, az egymás gyűlölete megvan a különböző vallásfelekezetű községekben vagy városokban, ott a papok nem Istennek, hanem a sátánnak a szolgálói, rendbontó elemek, átká, veszedelme a társadalomnak, de különösen a magyar hazának, amelynek élete ellen orvul úgy is sokan törnek s vesztét óhajtják.

Nem tudom elhinni, hogy a valóságilag türelmetlen egyén jó magyar is legyen. Hisz Isten és Haza oly párhuzamos, legmagasztosabb fogalmak, amelyek egymás nélkül nem létezhetnek. E kettő az a legszentebb ereklye, amelynek minden tiszta lelkű magyar szívében honolnia kell. Ha már édes hazánk abban az éppen nem kellemes állapotban van, hogy a hat-hét nemzetiség mellett ugyanannyi bevett vallásfelekezetet is számlál, akkor legalább vallásilag legyünk türelmesek, itt férjünk össze egymással és ne huzzunk ujjat örökkön-örökké. Hisz elég bajunk van nekünk az ellenségeinktől fanatizált s bolond ábrándokkal telített nemzetiségeink legnagyobb részével. Ha mi ezenfelül még vallásilag is elkülönítjük magunkat egymástól s lenézzük vagy lekicsinyeljük azokat, akik velünk nem egy hiten vannak, akkor csakugyan kevés kilátásunk van arra, hogy a második ezer évnek a negyedét is megérjük. Térjünk észre végre-valahára.

Becsüljük meg, értsük meg egymást s ne izetlenkedjünk egymásnak azzal, hogy te pápista, te kálvinista, te lutheránus, vagy te zsidó vagy. Ugy hiszem a mai modern korban, amidőn már a haladás terén valósággal boszorkányműveket tudunk produkálni, már a levegőt is hatalmunkba akarjuk keríteni, minek idézzük fel a középkor ama rémes tetteinek még csak árnyékát is. Nem tekinthetjük művelt embernek azt, aki embertársát vallása szerint méri.

Pedig hányszor halljuk és olvassuk a napilapokban, hogy ugynevezett művelt emberek egymás szemére vetették vallásukat, sőt emiatt botrányos jeleneteket is felidéztek. No ugyan szépen néznénk ki, ha a bíró a vádló vagy vádlott vallását venné irányadóul ítélete kimondásában, vagy ha tanító és tanár növendékeit vallásuk szerint venné elbírálás alá tanulmányi és erkölcsi tekintetben. Bontakozzunk már ki egyszer abból a kődös világból, amely az emberiségnek már annyi fájdalmat, annyi bu-bánatot okozott s annyiszor akasztotta meg a békés együttműködést családok és nemzetek között. Bármelyik vallásban üdvözölhetünk, ha tisztességben, erkölcsben munkálkodunk édes hazánk és a társadalom javára.

Ez legyen a fő principiumunk és akkor háttérbe szorul az a, még a mostani 20-ik században is viperafejét fel-felütő s egyenlenséget, gyűlöletet szító középkori rém, amelynek előtünése romlást, kárhozatot teremt nemcsak az egyeseknek, hanem az egész nemzetnek. Az igazi és nem látszólagos humanizmus azt diktálja minden egyes jólelkű magyar honpolgárnak, hogy

A felismerés.

— Németből. —

Egy vándorifjú, kezében a bot,
Nagy út után haza visszajutott.
Az arca lesült, por lepte fejét.
Ki ismeri fel ugyan itt legelőbb?

Belep a kapun, a sorompónál
Megtámaszkodva a vámosuk áll.
A vámos, az ő vele régi barát,
Sokszor mulatott vele éjeken át.
De az nem ismeri fel hívét,
Nagyon lesütötte a nap a színét.
Némán köszönve siet tovább,
Leverve magáruul az út porát.

Mátkája az ablakon ép kitekint:
„Üdv neked, oh lányka“ köszöntve felint.
De az se nem ismeri fel hívét,
Nagyon lesütötte a nap a színét.
Tovább halad újra az utca során
S egy köny pereg át az arca porán.

Templombul im anyja tipeg kifelé,
Mond „jó napot!“ egyszerűen felé.
De im az anyja ujongva sikolt:
„Fiam!“ s a fiú kebelére omolt.
Bármint lesütötte a nap a színét,
Nem tévesztette meg anyja szemét.

R. S.

Dédapó látomása.

— Németből. —

A háznép táncba siet valahány,
Csak dédapó völa honn egymagán;
Szögletbe huzódva bús egyedül:
„Lesz-e ki mulatni velem ide ül?”

Künn perdül a tánc, belelángol az arc,
De velem ki törődne — imigy a panasz —
Kél tréfa, mosoly a szülők ajakán
És gyöngyöz a serleg, ürül szaporán;

Ott szökehajú szüzi lánycsapat,
Kit tánc heve mennybe felragad,
Csak én vagyok itten bús egyedül,
Mert nincs, ki mulatni le mellém ül.“

A zajba a szózat így belecseng:
„Miért a panasz, miért öreg?
Barátság ha kell,
Fogadd a mienk.“

S ime táncra kel egy üde lény körüle
Más rózsalepelbe takarja bele
Vigaszt sug az ajka szelid melegen
Átfonva légi karját az öregben.

Hozzá simul újra egy tündöklő fényalak,
Arca viruló, szemei sugárzanak.

Szívét édes boldogság
Varázsa tölti meg,
Olyan mint angyalok közt
Az álmodó gyerek.

Táncból kimerült háznép hazatért,
Hervadt koszorú fedi ifjak fejét.
S a dédapa oly megelégedett,
Agg lénye mutat ragyogó örömet.

Vigságteli arcát mik földték:
Nyílt homloka ráncai eltűnvék.
Kérdik, ily örömré miért hevüle?
„Elmult fiatalkor jött ma ide“.

— Mond — régi vig órák jöttek el,
S megszólala újra e néma kebel.

Szántó Károly.

A járó harang.

— Goethe. —

Volt egy fiú, templomba nem
Ment volna egy világért,
S hogy, hogy nem, minden szent napon
A földet róni ráért.

vállvetve egy szívvel-lélekkel munkálkodjunk a legnemesebb és legszentebb célért: édes szeretett hazánk naggyá tételéért vallás és nemzetiségi különbség nélkül. Ha így cselekszünk, ha ez a legszentebb cél elérése tölti el lelkünket, akkor az alattomosan ellenünk törő gazok aknamunkája teljesen hiába való; ha ellenben civakodunk, marakodunk egymással és még vallási dolgainkat is belekeverjük amugy is igen sok bajunk tömkelegébe, akkor nem érdemljük meg, hogy helyet foglaljunk a művelt európai nemzetek között s továbbra is védőbástyái legyünk a művelt nyugatnak a roppant nagy szláv áramlat ellen.

S. S.

Az anya kötelessége.

(A husvét alkalmából.)

A természet feltámadásának közepette üli az egyház a Megváltó feltámadásának magasztos ünnepét.

A gyász elmúltával az öröm hozsannáitól hangzanak vissza a templomok szent falai.

A mai szent ünnep központját az Istenember képezi ugyan, ki fölött a pokol kapui nem bírtak diadalmaskodni, de a hívők vallásos kegyelete nem hagyja figyelmen kívül a fájdalmas szűz Anyát sem, ki ahogy végigszenvetted fiával a Golgotát, úgy résztvett a feltámadás örömeiben és dicsőségében is.

A feltámadás e fenséges ünnepét nem használhatjuk fel jobban, mintha azt a vallásosság megerősítésének szenteljük. S itt mindenekelőtt a hon leányaihoz, az anyákhoz, kell intő szóval fordulnunk.

Szenvedéseiben mutatja meg leginkább az anya, hogy méltó a névre, melynél szebbet, magasztosabbat nem ismer az emberiség.

Kevés szavunk van, mely oly közvetlenül érintené a szívet, mint az „édesanya” szó; ennek hallatára még az érzéketlen szívek is megindulnak. A régi pogány világban dicsőség volt a nőre, ha anya lehetett, ma minden keresztény lelket a hála és tisztelet

„Szól a harang — az anyja mond —
S parancsol a szavával;
Ha nem fogadnál szót neki,
Jön érted s visz magával.”

Fenn a toronyban a harang, —
Gondolja ő, a dőre,
S az iskolából egyenest
Rohan ki a mezőre.

S im a harang elhallgatott.
Az anyja rémitette . . .
De borzalom, ott a harang
Billegve jön megette.

Sietve billeg, kész csoda,
A gyermek aggva méri,
Szalad, közelg, álomszerű,
Mindjárt utól is éri.

Illára fogja a fiú,
Csakugy röpi lába,
Torony iránt egyenesen
A templom kápolnába.

S minden vásár- s ünnepnapon
Eszébe jut, mi érte,
S nem várja be, míg a harang
Személyesen jön érte.

B. S.

érezelmével tölt el a Megváltó anyjának emlékezete.

De nem elég anyának lenni, hanem teljesíteni is kell tudni az anyasággal járó kötelességeket.

Ezek a kötelességek épp oly fontosak, mint nagyszámúak s nemcsak a gyermekek testi és lelki üdvére terjednek ki, hanem felölelik az egész családi életet. XIII. Leó pápa mondásaként: „A nő legyen a családban bölcs és gondos anya, házában támasza és biztonsága; legyen a társadalomban példájával, szavával, jótékony és kitartó felebaráti tényeivel termékeny sugalmazója az erénynek és szentségnek.”

Minél fontosabb és nehezebb valamely kötelesség, annál jobban nemesíti hű betöltőjét.

Hogy az anya jól végezhesse kötelességeit, birnia is kell az ehhez megkívántató szellemi tulajdonokkal. Rendíthetetlen eltökéltséggel sok nyájasságot és finom tapintatot kell párosítania. Okszerű szigorúság mellett a körülményekhez képest elnézőnek kell lennie és részrehajlatlan igazságosság mellett az emberi természet gyengeségeivel is számot kell vetnie.

Egyenlő, sőt részben több gondot kell fordítania gyermekeinek lelki, mint testi életére. Főképpen pedig a vallásos érzés fejlesztésére kell nagy súlyt fektetnie.

Oly korban élünk, melyben a vallást az ugynevezett „szabad szellemek” guny tárgyává szeretik tenni. Pedig vallás nélkül az ember vajmi hamar az anyagiságba süllyed és elveszti maga alól azt az alapot, melyen magasabb fokára felküzdeheti magát; elveszti azt az erkölcsi erőt és ellentálló képességét, melyre az élet eshetőleg megpróbáltatásiban oly nagy szüksége van. Vallás nélkül bizonyos ür támad szívében, melyet a világnak minden öröme sem tölthet be.

Ezt tartsa szem előtt minden anya, főképpen a mai napon, a vallásnak e magasztos ünnepén, melyen a megváltó diadalt ül a halál felett.

Ez ünnep egyszersmind a vallás diadalma a hitelenség fölött.

Hol vannak és mivé lettek azok, kik még csak egy rövid évszázad előtt is tájékozó ajkakkal kiáltották: „Irtsd ki a gyalázatost!”

Elenyésztek, megsemmisültek eszméikkel együtt! Emlékezetüket elmosta az idő, a vallás pedig áll, a kereszt fennen ragyog és millió és millió ajak hangoztatja: „Hozsanna, feltámadt!”

Okuljatok ebből anyák és neveljétek vallásos szellemben gyermekeiteket! Ezzel oly szellemi örökséget hagytok reájuk, melyért épen gyermekeitek fognak legnagyobb hálaival visszaemlékezni reátok.

Gyermeknap Hódson.

Hódson községe április hó 12-én tartotta meg a gyermeknapot. Ezen a napon áldozott a község apraja-nagyja, a gyermekliga nemes céljai javára s a begyűlt tekintélyes összeg a legszebb bizonyítéka a lakosság jószívének.

A szerkesztő ur szives engedelmével közlöm a gyűjtés egész lefolyását, hogy annak története a többi községek számára például szolgáljon.

A gyermeknap rendezését Szemző Károly járási főszolgabíró vállalta magára s az ő tervei szerint folyt le az egész gyűjtés.

A gyermeknapot megelőző napon plákatok hívták fel a lakosság figyelmét, a gyermeknapon reggel a kismise után a község háza előtt összegyűlt lakosságnak Korény Béla földbirtokos ismertette német nyelven mondott, nagyon hangulatos, mélyen érző szívről tanúságot tett beszédében a gyermekliga célját s beszéde láthatólag mély benyomást tett a polgárságra.

Utána dr. Knézy Lehel ügyvéd mondott magyar beszédet ugyancsak a liga céljairól, intézményeiről.

Az iskolákban Fuchs József esperes plébános és tanítók ismertették meg a gyermekeket a liga rendeltetésével.

Délután a felkért uri-, iparos- és gazdaleányok az utcánként szétszótott házak között jártak házról-házra s gyűjtötték a filléreket nemes buzgalommal.

A gyűjtésben résztvettek: Willmann Janka, Huck Katalin, Willmann Irma, Korény Ella, Baszler Annus, Neumayer Lenke, Baszler Rózsa, Lescheditzky Mariska, Beck Irén, Váczy Irma, Beck Emma, Váczy Riza, Huck Mariska, Marschal Mariska, Sebauer Éva, Marschal Éva, Spitznagel Anna, Willmann Anna, Richter Katalin, Szebetis Katalin, Schneider Teréz, Heine Mariska, Marschal Apollónia, Wöfl Katalin, Fogl Magdolna, Karly Juliska, Szebauer Magdolna.

Részt vettek a jótékonyágban a vendéglősök is, kik a jótékonyági bélyeggel ellátott számoló lapokért 38 koronát szolgáltatottak be. Ilyen számoló lapokért tekintélyes összeget szolgáltatottak be az orvosok is.

A leányok gyűjtése az álarcos bál 100 kor. 50 fillérnyi szavazatokért begyűlt összegével, a vendéglősök, orvosok hozzájárulásával, a fiu- és leányiskola gyűjtésével együtt 500 kor. 90 fillért tett ki. Ebből a 4400 lélekből álló községben egy lélekre átlag 11 fillér jut.

A munkából kivette a részét a községi előljáróság is.

Lélekemelő látvány volt látni, amint délután két órától kezdve egymásután jöttek be a leánypárok gyűjtési körutjukból a községi tanácsterembe, hol a gyűjtő bizottság Szemző Károly főbíróval és Nopper Ferenc községi aljegyzővel az élükön várta őket állandó permanentiában késő estig.

Ragyogó arccal szórták a leányok a szeretet adóját a gyűjtő bizottság asztalára. Fáradozásuk önmagában hordja jutalmát. Községünk — melyben egyébként igen erősen ki van fejlődve a gyarapodás utáni vágy s ezzel a takarékosági ösztön — szép példáját nyújtotta annak, hogy tud áldozni is a legnemesebb emberi célok javára. **

A háziiparkiallítás.

A Tulipán Háziipar Szövetség választmányára Fernbach Károlyné ő méltósága elnöklete alatt folyó hó 14-én tartott ülésében kizárólag a vármegyei háziipar kiállítás ügyével foglalkozott.

A költségfedezetről és az eddigi bejelentésekről szóló jelentések már eddig is biztos zálogát nyujtsák a kiállítás anyagi és erkölcsi sikerének.

A kiállítás költségeire a vármegye megszavazott 1000 koronát, Zombor város törvényhatósága 500 koronát; az e célra rendezett szini előadás tiszta jövedelme volt 712 korona 32 fillér; dr. Zichy N. János és neje sz. Kray Berta bárónő 1000 koronát, Piukovits József 50 koronát és a Magyar Védő Egyesület szintén 50 koronát adomá-

nyozott. Azonkívül a földmivelésügyi és kereskedelmi miniszteriumtól szintén várható még legkevesebb 2000 korona. Ez összegek teljesen fedezik a kiállítás összes költségeit.

A bejelentésekből már előre meg lehet állapítani, hogy a kiállítás gazdag és változatos, tanulságos és érdekes lesz. A 22 vármegyei háziipar szövetkezet körülbelül ezer darab különféle tárgyat küld, egyes műkedvelők és háziiparral foglalkozók pedig eddig vagy 600 darabot jelentettek be: szőtteseket, fonottasokat, csipkét, gobelint, posztó- és selymfestést, bársony- és faégetést, üvegfestést, lombfűrész munkát, majolikafestményt, szobrot, fényképet, olajfestményt stb. E kiállításba még nincsenek beszámítva Szabadka, Baja gyűjteményes kiállításai.

A Bittermann-cég bemutatta a Juhász Árpád tervezte plakátminta lenyomatát négy színben, melyek közül a választmány a zöld és kék színűt választotta ki és elhatározta, hogy 2500 példányban sokszorosítja s a vármegye összes városaiban és községeiben, valamint a szomszédos vármegyék székhelyein megfelelő mennyiségben kiragasztatja.

Jutalmazás szempontjából a kiállított tárgyakat öt csoportba osztotta a választmány: 1. Női kézimunka; 2. szövés, fonás, himzés; 3. kosárfonás; 4. festmények, rajzok, szobrok és 5. fényképek csoportjába, a jutalmazása pedig tíz drb ezüst- és husz drb bronzplakett, továbbá 100 drb diszoklevél készíttetését határozta el. A plakettek a műipariskola, a diszoklevelekre az országos rajztanárképző intézet növendékei között pályázatot hirdetett két díjjal, melyek közül az egyik 100, a másik 50 koronás. A plakett- és diszoklevéltervezetek megválasztására kiküldött bizottság tagjai: Fernbach Károlyné elnök, Kramp Vilmos titkár, Baloghy Ernő országgy. képviselő, Király Lajos főgimnáziumi és Prokópy Imre felső kereskedelmi iskolai tanár.

Határozott a választmány a tárgyak átvétele, kibontása és elrendezése, kiállítási iroda beállítása, a kiállítás megnyitása és bezárása, a belépti díjak, kiállítási felügyelőnek és pénztáros felfogadása és a tárgyak megvásárlása tárgyában is.

A kiállítás tart május hó 10—17-ig nyitva lesz minden nap d. e. 9—1 óráig és d. u. 3—6 óráig. A belépti díj a megnyitás napján 1 korona, azontul 40 fillér, csoportok részére 20 fillér. A kiállítók egy ingyenjegyet kapnak, mely azonban a megnyitás napjára nem érvényes.

A kiállítás védnökeiül felkérlik Kossuth Ferenc kereskedelmi és Darányi Ignác földmivelésügyi minisztert.

Továbbá elhatározta a választmány, hogy a kiállítás bezárásának napján d. u. az Erzsébet ligetben nagy népünnepélyt rendez tárgysorsjátékkal. A népünnepélyre a belépés díja 30 fillér s egy sorsjegy ára ugyan- csak 30 fillér. A sorsjáték céljára magában a választmányban bejelentettek csacsit, yorkshirei malacot, emdeni gunárt és orpington tyúkot.

Végül az érdeklődők figyelmét felhívjuk, hogy a választmány a bejelentések határidejét f. hó 25-ig meghosszabbította.

H i r e k .

Boldog ünnepeket! Lapunk olvasóinak és munkatársainak boldog húsvéti ünnepeket kívánunk. — Egyben pedig értesítjük olvasóinkat, hogy lapunk legközelebbi száma folyó hó 24-én pénteken jelenik meg.

A nagyhét. A zombori róm. kath. plébániái templomban a nagyheti szertartások a következő rendben fognak megtartatni:

Nagypénteken reggel 8 órakor német prédikáció, mely után közvetlenül tartatik az előszentelt mise a Passióval és keresztmáddal, mire a Szentség a szentsírhoz vitetik; — ezután bunyevác szentbeszéd. — Délután 3 órakor magyar szentbeszéd, melynek végzetével processió vezetetik a Kálváriához, honnét a templomba visszatérve, énekeltek a Jeremiás siralma és a „Miserere.“ — Esti 7 órakor a szentsírnál ima és ének, mire a Szentség körmenetileg a sekrestyébe vitetik. — I. lectiót énekl: Rell Emma, II. lectiót: Hrabovszky István. — A III. lectiót mind a három napon. valamint nagyszombaton a Regina Coeli-t énekl a műkedvelők vegyeskara.

Nagyszombat reggel 6 órakor körmenetileg Szentségkítétel. — 8 órakor tűzszentelés, a húsvéti gyertya megáldása dicsénekekkel; azután a próféciák, keresztmáddal és mindenszentek litániája, mire a feltámadási nagymise következik. Az ünnepélyes feltámadási körmenet esti 7 órakor tartatik meg.

Húsvétvasárnapján reggel 7 órai csendmisa után az étek megáldása; — 8 órakor kismise és német szentbeszéd; — 9 órakor csendmisa, utána bunyevác szentbeszéd; — 10 órakor ünnepélyes nagymise; — délután 3 órakor vecsernye.

Húsvéthétfőn a szokott órákban megtartani szokott szentmiséken kívül 1/2, 10 órakor magyar egyházi szónoklat, — délután 3 órakor vecsernye.

A karmelita templomban:

Nagypénteken: Reggel 8 órakor bunyevác szentbeszéd, 9-kor passio choraliter, gyászszertartások, az oltári szentség kitétele a szent sírban. (A szent sír ebben az évben sokkal szebben lesz díszítve, mint az előzőekben. A valóban művészi kivitelű díszítés özv. Soka Istvánné kezét és izlését dicséri.) Délután 5-kor papizsolozsma, 5-kor Jeremiás siralma, 7-kor az oltári szentség eltétele a szent sírból.

Nagyszombaton: Reggel 6-kor szentségkítétel, 8-kor tűzszentelés. Exultet és a Krisztusra vonatkozó jövendölések fölolvadása, utána nagymise. Nagymise után az étek megáldása. Délután 4 órakor feltámadási körmenet.

Húsvétvasárnap: Reggel 1/4 órakor ünnepélyes papizsolozsma, 5 órakor nagymise oltári szentségkítetéssel, utána ételek áldása; 1/2, 10-kor bunyevác szentbeszéd, 10-kor ünnepélyes nagymise. Délután 5-kor magyar szent beszéd, utána ünnepélyes litánia.

Húsvéthétfőn: 10 órakor ünnepélyes nagymise, délután 5-kor német szentbeszéd, pápai áldás.

Ref. istentisztelet. A zombori reform. gyülekezet f. évi április hó 20-án, húsvét második napján, délelőtt 10 órakor az ág. ev. imaházban urvacsorával egybekötött istentiszteletet tart. Arany Gusztáv, r. lelkész. Kozma László, e. főgondnok.

A szerb egyház adminisztrátora. Bogdánovics Lucian budai gör. kel. püspök, a metropólia adminisztrátora szombaton déln Ujvidékre érkezett, ahol Szekulics dr., a szerb nemzeti egyház titkára fogadta. A patriarkátus udvari négyesfogátán Sevcy Mitrofan bácsi szerb püspökhöz ment ebédre. Délután érkezett kocsin Karlócára s elfoglalta lakosztályát a rezidencia balszárnyának első emeletét. Röviddel megérkezése után értesítette az összes szerb püspököket és egyházi főhatóságokat kinevezetéséről. Az egyházi vasárnap délelőtt szent misét hallgatott, mely után az egyházi és politikai küldöttségeket fogadta. A tisztelő küldöttségek szeretetükről és bizalmukról biztosították az új metropolitát, aki válaszában többek közt azt mondta, hogy jelszavai a békeség, jog és igazság lesznek és felebarátai között nem fog különbséget tenni. Bogdánovics kinevezése mindenütt általános örömet és meglepetést kelt.

Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület zombori osztálya f. hó 15-én tartotta meg alakuló gyűlését a kir. törvényszék polgári tanácstermében, dr.

Eperjessy Béla kir. tszéki elnök elnöklete alatt. A gyűlés megnyitása után dr. Sebestyén Imre kir. tszéki bíró mint előadó ismertette röviden az 1907. évben Szegeden tartott országos birói nagygyűlés főbb megállapodásait, valamint a nagygyűlés alkalmával megalakult „Országos Birói és Ügyészi Egyesület“ alapszabályait, majd a közgyűlés — melyen a kir. törvényszék és kir. járásbiróság birói és jegyzői kara. valamint a kir. ügyészség is szép számmal volt képviselve — 22 szavazattal kettő ellenében kimondotta az orsz. egyesület zombori osztályának megalakítását. Nyomban meg is választotta az osztály rendes választmányát a következőképen: Elnök lett: dr. Eperjessy Béla kir. tszéki elnök; titkár és elnökhelyettes: Bayer Manó kir. tszéki bíró; pénztárnok: dr. Szántó Ferenc kir. járásbíró; választmányi tagok: Popovits Aurél kir. főügyési helyettes, Dömötör Pál kir. ítélőtáblai bíró, a kir. járásbiróság vezetője, dr. Sebestyén Imre kir. tszéki bíró és Zsoldos Benő kir. tszéki jegyző.

Iskolalátogatás. Dr. Margalits Ede budapesti tudományegyetemi rendes tanár hétfőn Ujvidékre érkezett és miniszteri biztos minőségében a gör. kel. szerb főgimnáziumot hivatalosan látogatta.

Nagycsütörtök. A keresztényvilág nagy ünnepét ült a tegnapi nap folyamán. A nagyhét fájdalmas drámáját, mely évről-évre megújulva áhitatot kelt a szivekben. A templomok gyászba öltözve várták az ajatalkodó híveket, akik keseregni mentek az Istenember fájdalmas halálán.

Érdekes hangverseny. A zombori szerb egyházi dalárda a városunkban időző szerb szintársulat ének-karának közreműködésével mellett folyó hó 22-én este 8 órakor a városháza nagytermében egyházi ének-hangversenyt rendez. Ezen érdekes hangversenyt a közönség figyelmébe ajánljuk, mert egy a helybeli szerb egyházi dalárda mint a szerb szintársulat ének-kara a legválogatottabb görög-keleti egyházi énekeket fog előadni, ami ritka művelvézetet fog nyújtani a zene-értő közönségnek. Külön meghívok nem bocsátatnak ki.

A kovásztalan kenyér ünnepe. A zsidók kovásztalan kenyérének ünnepe szerdán este kezdődött s tart nyolc napon keresztül. Az Egyiptomból való szabadulás ezen ünnepét már Jeruzsálemben is nagy pompával, mint a szabadság ünnepe ülték meg. Ebben az időben, különösen a zsidó tudósok, tanítványaikkal egyetemben tartották meg a páska, a kovásztalan kenyér ünnepe.

Egy ajándék utójátéka. A múlt év március havában Ófuton özv. Maximov Gáborné jómódu földbirtokosnő elhalálozott. Mikor az özvegyet eltemették, nyomban jelentkezett az örökös Mojszilovits Milán ófutaki földműves személyében, aki felmutatott egy 1906. szeptember 11-én kelt szerződést, mely szerint az özvegy összes, mintegy 80,000 korona értékű vagyonát neki ajándékozta. A szerződésen szereplő tanuk Jovánovits Milán és Jovánovits Gábor ófutaki földművesek voltak. Midőn a rokonok nem tudták megmagyarázni a rejtélyes ajándékozás okát, feljelentést tettek egy Mojszilovits mint a szerződési tanuk ellen is. Megindult a nyomozás, amelynek során mindhárom terheltet letartóztatták. A múlt pénteken tárgyalta az ujvidéki törvényszék a rejtélyes örökösödési ügyet s a vádlottak, — kik az előző két tárgyaláson még a szerződés valódiságát hangoztatták, — megtörték és beismerték, hogy a szerződést ők hamisították. A kir. törvényszék erre rövid tanácskozás után meghozta ítéletét, amely szerint vádlottak az okirathamítás büntetnének elkövetése miatt bűnösöknek mondattak ki. Mojszilovits Milánt, mint főbűnöst a kir. törvényszék 2 és fél évi fegyházra, a Jovánovits testvéreket pedig 9—1 évi börtönre ítélte. Az ítélet ellen egy a védők, mint a kir. ügyész is felebbezést jelentettek be.

Fegyverszünet az aratás idejére. Megemlékeztünk már a hadseregnek arról az ujtásáról, hogy az aratás idejére

Zom
szabads
sereg r
zöket k
táskor,
három
időre a
mehet
Csehors
hadtest
tizenné
próba
katona
kát, val
gozott a
hogy ek
haszna
katona
megkezd
látamoz
hatóság
hivatalos
nát szab
földjüket
aratás id
egy had
mivel a k
a csapat
megkezd
a helyi v
meg. A c
mennyi k
ságnál,
nehány f
a száza
radnia.
osztrák v
a legény
szerint s
nem hát
végleg re
Me
a lég, vi
már a jó
hírnökei,
a régi fi
lehet hin
Me
gyarorszá
rákoppa
félrevez
rikai tót
minél na
maszlagos
a tót föli
az ameri
gyarorszá
folyó öss
pítésára
belügymin
érmeinek
tását, ha
delmük o
amelynek
Kossuth F
az összes
tót bélye
né fogadj
teknek, J
Ahol a L
le kell fo
ez a fölr
si mat. A
arcképe é
— ja son
ha lelkiis
megfojtja
Ag
bácsmada
dult Bors
borozni.
belépett
kedni ke
dobni. To
kidobni. V
szerre cse
közülök p
darasi fu
korcsma p
csétlen T
ban beszá
kétheti sz
A n
nap este

szabadságolják a földmives katonákat. A hadsereg rendeleti lapja legújabbán a következőket közli: A király rendeletére nyáron, aratáskor, próbaképen valamennyi csapatnak három heti fegyverszünete lesz s erre az időre a legénység szabadságot kap, hazamehet aratni. A hadvezetőség 1902-ben Csehországban a nyolcadik és kilencedik hadtest csapatainak engedélyezett július végén tizennégy napos aratási szünetet, de akkor a próba nem vált be, a legtöbb szabadságolt katona nem keresett, vagy nem vállalt munkát, valóban csak néhány parasztgazda dolgozott a sok szabadságolt közül, oly kevesen, hogy ebből a mezőgazdaságnak semmiféle haszna sem volt. Ezért az idén csak az a katona kap szabadságot, aki a szabadság megkezdése előtt a politikai hatóság által látalmazott munkakimutatást nyújt be s a hatóság a szabadságolás szükséges voltát hivatalosan igazolja. Elsősorban azt a katonát szabadságolják, akinek hozzátartozói saját földjüket művelik meg. A szabadságot a főarató idejére kapja a legénység, valamennyi egy hadtestbe tartozó csapatnál egy időben, mivel a különböző időben való szabadságolás a csapat kiképzését hátráltatná. A szabadság megkezdésének napját a hadtestparancsnok a helyi viszonyok szerint önállóan állapítja meg. A csapatok nem szabadságolhatják valamennyi katonát, mivel a szolgálatra, a lovaságnál, a tüzérségnél a loápolásra és egy-néhány fontos kiképzési ágra való tekintettel a századoknál elég legénységnek kell maradnia. A hadvezetőség a magyar és az osztrák vasutak igazgatóságával tárgyal, hogy a legénységet a mérsékelt katonai díjszabály szerint szállítsák. Ha az idejű próba bevál, nem hátráltatja és nem káros a kiképzésre, végleg rendszeresítik.

Megjötték a gólyák. Megenyhült a lég, vidul a határ és csakugyan itt van már a jó gólyamadár. Megérkeztek a tavasz hirnökei, a gólyák és itt is, ott is fölkeresik a régi fészkeiket. Most már csakugyan el lehet hinni, hogy itt van a tavasz.

Mozgolódnak a tótok. A magyarországi pánszlávok körmére ugyancsak rákoppant két miniszteri rendelet. Hodzsák félrevezetett áldozatai tudvalevőleg az amerikai tótokkal szövetkeztek, hogy a métegy minél nagyobb területeket fertőzzön meg. A maszlagos agitáció céljaira szolgálnak azok a tót föllírású érkek és bélyegek, amelyekkel az amerikai Slovenski Liga elárasztotta Magyarországot. Az érkek és bélyegekből befolyó összeget a tót nemzetiségi alap gyarapítására szánták. Andrássy Gyula gróf belügyminiszter most egy leiratban a tót Liga érkeinek és bélyegeinek terjesztését, árusítását, használatát megtiltotta, mert a jövődelmük oly nemzetiségi akció céljait szolgálja, amelynek államellenes irányzata kétségtelen. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter viszont az összes postahivatalokat utasította, hogy a tót bélyegekkel leragasztott küldeményeket ne fogadják el és ne kézbesítsék a címzeteknek, hanem küldjék vissza a földönak. Ahol a Liga agitációs cikkeit találják, azokat le kell foglalni és elkobozni. A bélyegeken ez a föllírás van: Slovenski Brap — objim si mat. Az érkeken a hirhedt Mudrony Pál arcképe és ez a föllírás látható: Ja som pisni — ja som Slovak. A két miniszteri rendelet, ha lelkiismeretesen végrehajtják, bizonyára megfojtja a Ligát és minden cudarságát.

Agyonlőtt legény. Tormai József bacsmaadási legény két héttel ezelőtt átrándult Borsódra és ott egy korcsmában leült borozni. Alig foglalt helyet a korcsmában, belépett több borsódi legény s ezek kötekedni kezdtek vele és később kiakarták dobni. Tormai azonban nem hagyta magát kidobni. Verekedés lett a kötekedésből. Egyszerre csak több legény rárohant, egyik közülök pisztolyt rántott és rástütötte. A madaadási fiu a pisztoly golyójától találva a korcsma padlójára rogyott. A golyó a szerencsétlen Tormainak a hasába kőrközött. Nyomban beszállították a bajai kőrközésbe, ahol kétheti szenvedés után meghalt.

A mélykúti legényharc. Vasárnap este Tumbászki Péter és Körmöczi Jó-

zsef mélykúti legények betértek az ottani nagykorcsmába mulatni. Itt még négy legényrel találkoztak. A hat legény eleinte békésen iddógált, később elindultak, hogy másik korcsmában folytassák a mulatozást. Az utcán azonban valami miatt összeveszttek. Csakhamar előkerült a csizmaszárból a bicska is. A harcban Tumbászki és Körmöczi lettek a vesztesek. Mindkettőt súlyos sebekkel szállították el a harc színhelyéről. A szerencsétlen Tumbászki tegnapelőtt belehalt sebeibe, Körmöczi sérülése is életveszélyes. A négy gyilkost letartóztatták.

Goldfahn Sándor és fia cég — fővárosi mintára — egyes cikkek forcirozott eladását leszállított áron eszközöli, ajánljuk hirdetését a n. é. közönség figyelmébe.

Tévelygők.

Irta: **Engländer Rezső.**

Marja volt a neve és vértizasztó melegeben versenyt dolgozott kint a szántóföldeken kurtaszoknyás, napégettestű, hajlathátú asszonyok és ölestermetű, bikanyaku, vállas munkabíró férfiak között.

Napestig vigan szaporázta a kapát és fente az ives kaszákat. Első volt mindenütt a sorban s mikor a többiek estéknél fáradtan heverték körül a pislogó tüzeket, ő még akkor is játékos kedvben, délecegen, fiatalos erővel csóválta feje fölött a munkásszámot. Dalos volt az ajka mindég, kacagott a szája gondtalanul és mosolyogva hunyta le a szemét, amikor érdes férfiek törölte le arcáról a munka veritékét.

Ha a Marja ajkán fölsendült a nóta, új munkaerő gyűlt a karokba. Ha a Marja kacaja végigcsengett a rónán, könnyebbnek érezte mindenki a szerszámot s ha a Marja szeme rámosolygott valakire, rövidnek találta az a verejtékes munkanapot.

De egyszer csak kikapadt a Marja ajkán a dalok forrása, elnémultak a csattogószárnyu nóták. A Marja szeme nem mosolygott többé senkire és fiatal, formás karja a szerszámot sem forgatta többé hivalkodó erővel, hanem fáradtan vonszolta maga után. Nehéz lett neki a munka és érdes a kapanyéltől felhasított férfitenyér, mely az arcát simogatta. A rendek sem dőltek többé olyan szaporán, példásan a léptei nyomán, mert a tekintete nem volt maga előtt a munkáján, hanem elkalandozott, átvágtatott a messzenyuló róna síkján át, a kékes fátolokba burkolt láthatár felé, melynek homályából csábító bizonytalansággal ragyogott felé az ezertornyú város aranyos kupoláival és ismeretlen örömeivel.

És Marja egyszer csak letette a szerszámot és kiegyenesítette munkától hajlott hátát. A szemébe dacos tüzek költöztek, mialatt remegő gáors léptekkel megindult arrafelé, hol a messzi nagy város irányába kanyarodott a süppedő sárgahomokos országút. Átvágott a földeken. A kiálló éles göröngyök megvérezték a talpait, a szuros tarló felhasította remegve siető lábait, úgy hogy nyomán melegen, pirosan buggyant ki az eleven vér. De ő mindezt nem vette észre, csak ment előreszegezett tekintettel és fokozódó vágygallyal a már közelben felvillanó puha gyepel benőtt, árnyokkal szegett homokut felé.

S a mikor odaért, boldogan gázolt bele a magas fűbe. A puha, bársonyos pázsitzöngy lágyan fogta körül megvéreztett tagjait s a szelid fűszálak langyos, gyógyító puhasággal törülgették csurgó verét. Valahonnan az utszéli bozót sűrűjéből enyhe szellő libbent elő és becézó hízéggel ölelte körül lábait, melyek az utszéli erdők napmentes sűrűjében lassankint megfihéredtek. Feleje csörgő, kicsiny vizerek hűs habján bársonyosan kisimultak ajkának ráncái és öntudatos mosoly költözött az arcára, amint meglátta magát az apró vizek tükörsima felületén. A fák és cserjék izesen, üdén kinálták felé gyümölcsüket s ő evett belőlük és csitított éhséggel, oltott szomjúsággal, hű öntudattal és reményteljesen lüktető várakozással, pirosan, délecegen, büszkén érte el a várost.

Amint végigment a zajongó népes utcákon,

érezte, hogy ezer szem kíséri nyomon, hogy ezer bámészkodó tekintet kapaszkodik az alakjára. És a fülledt levegőjű város hitvány, sápadtképjű lakói kaján irigységgel nézték, szabad légtől pirosra csókolt arcát és a hétköznapi sanyaru gondoktól elkorcsosult lelkek mindent megértő tekintete fürkésző csodálattal kapcsolódott az ő nagyranylt tapasztalatlan nézésébe és a nyomasztó városi élet hajlott dereku bénái lázadó sóhajok között nézték az ő ruganyos délceg járását.

És akadt, aki kacéron simuló pókhálófinom selyemharisnyákat és apró gyönggyel szórt cipőket huzott a lábaira, csak hogy érinthesse azokat. És akadt aki arannyal átszótt napsugárfényű selymekbe és álomfinomságu csipkeszővetekbe burkolta a testét, csak hogy megérezhesse annak eleven lüktetését. És akadt, aki véres könny árán szerzett drága gyöngyöket, mélytűzű rubint, tisztavízű smaragdot és hidegfényű gyémántokat fűzött a hajába, csak hogy kedve szerint duskálhasson a csodasátorba. És akadt, aki otthont nyújtott neki, gazdagot, fényűzőt, kábitóan illatosat és bűnösen puhát, csak hogy mindig maga előtt láthassa. És Marja járkálhatott süppedő, neszfogó nagyvirágos szőnyegeken és elfeledte a becsületes föld lábátverző göröngyeit. És heverhetett lágy pamlagok tarkaselymes mélyén, hol a testetpuhító, lelketrontó henyeségben olyan könnyen jönnek a léha gondolatok és elfeledte a becsületes föld kemény, de megnyugtatóan biztos nyoszolyáját, a csendes tikosszavu gyeppárnát s a sötét rejtelmes égbolt csillagszötte álomtakaróját, mely alatt oly nyugodtan lehetett szunnyadni. És nézhetette magát kristályosszélű óriási tükrök hízéggel csillogásában, melyeknek aranycirádás kereténél, csak az ő szemei csillogtak jobban és elfeledte az apró vizek szeliden ringó tükörfelületét, melyek oly sokszor tükrözték vissza a régi, becsületes, fürgekezü munkabíró Marját . . .

II.

Valaki ott kint a szántóföldek népe között, nem birta tovább a munkát, mert hiányzott neki a Marja gyújtó nótai. Valakinek ott kint a föld kérgekezű, puhalelkű munkái között nehéz lett a szerszám, mert nem hallotta maga mellett a Marja lelketvidító kacagását és langyoslehelletű ezüstholdas nyári estéken a tüzek körül heverve, visszavágyta a Marja izzó arcát, melyen oly sokszor huzta végig a tenyerét.

És az a valaki szintén letette a szerszámot és elindult ugyanazon az uton, melyen Marja ment át a szántóföldeken, tarlókon a város felé vezető utra, átélte a várakozás ugyanazon sejtelmes gyönyörűségeit és éppen olyan büszkén és éppen olyan tudatlanul érte el a várost, mint az, aki után indult.

Amerre járt, mindenütt selymesnézésű asszonyszemek csillogó vallomása kísérte. Ahová csak jutott, mindenütt forró piros asszonyajkak remegtek felé csodás szavakat és eddig nem sejtett gyönyörök tudata ébredt fel a lelkében. Lerázta a lábáról a becsületes föld göröngyeit, amint az új életuttra lépett és megtanult hazug megtévesztő hízégek és asszonyi megalázkodás révén, lopott tüzek melegen sütkérezni és megtanulta lelkifurdalás nélkül, tele gyomorral elvenni az éhes elől a prédát és megtanult kénye-kedve szerint fel sem lázadó becsületeszéssel daskálni a más vagyonában és darabos, becsületes parasztlelke addig csiszolódott, addig formálódott, mignem a régi mázból semmi sem maradt meg rajta és minden ami értékese volt benne, könnyen alágördült az ő uj, könnyen megalkuvó becsületeszése sima felületéről.

És milyen bent a romlás légkörében, a lopott örömek és gonoszul kizsákmányolt gyönyörök fertőjében, el is feledte, hogy miért jött, el is feledte, hogy ki után indult.

III.

És a mikor már mindketten levetették a régi gunyát s a régi gunyával együtt a régi becsületet, a mikor a könnyű, bűnös élet szeszélyes forgataga kegyetlenül változó helyzetekbe sodorta őket, akkor jöttek össze először az összevesztetten tobzódnak egy mámorlázás estéjén.

Körülöttük már el-elhalt a rikoltó mámoros láрма sok zürzavaros hangja és öntudatlanul heverték szerteszét a mámortól legyűrt büntársak, italtól pirosra duzzadt arcokkal, összetört edények és patakokban csurgó, féktelen kedvben kiömlött, bűzössé egyveledett italok között. Ott találkoztak először szemtől szembe. Ketten voltak egyedül. Az ő erős testük még bírta, a szemükben még égett egy parányi öntudat, amint könynyelmű kacajjal az ajkukon, kocciantani akartak a szerteheverő, öntudatlan emberi állatok fölött. Már fel is emelték a karcstestű kristálykelyheket, bennük a sárga gyöngyöző itallal, de mielőtt még összeérhettek volna, egymásba borult a tekintetük és a felismerés jele villant meg szemükben s a viszontlátás szegényítő kinja vonaglott végig még ledér kacajra huzódott arcukon. Felismerték egymást. Előbb gunyos kárörömmel, majd hideg borzadással és észvesztően ébredő szégyenérzettel. Kezükből kibillantak a kristálykelyhek. A sárga ital kicsordult végig a vakító fehér asztalokon és estükben a kelyhek magukkal sodorva az utjukba ütköző cifra aranyvirágos tálakat és hosszunyaku, csiszolt szélű palackokat, keményen csapódtak le a szerteheverő eserepek közé, a padló kemény fájára. Ők pedig csak álltak ott és néztek egymásra ijesztő merevséggel, mozdulatlanul, néztek egymás szemébe és ott a másik szemében ismerte meg mindenik önmagát, a másik bűnös ösvényekre jutott élete tárta fel mindegyik előtt a saját posványokba került undorító létét, a másik szemében látta meg mindegyik saját magát, mint irtózatos bűnös, beestelen embert és a másik szemében tanulta meg mindegyik megutálni önmagát.

És ugyanazon gondolattól megkapva, megfogták egymás kezét és elkezdtek futni ki a romlás légköréből, öntudatlan testeken, ezer bűnön keresztül futottak ki a fertőből és letépték magukról a cifra, drágán vásárolt köntösöket, előkeresték a régi, foltos, megfakult gunyáikat és mezítelen lábakkal, csapzott hajjal és maró bűnbánattal felkorbácsolt lélekkel futottak ki a romlott levegőjű város bűnös zajából, vissza azon az uton, amerről jöttek. Futottak, ameddig csak bírták őket remegő lábaik a keményre tömörült homokut lábatkérgető útján. Gyötörte őket a szomjúság, de a patakok vize zavaros volt és undorító. Rájuk jött az éhség, de a fák gyümölcse elszáradtan, petyhüden fityegett alá az égető melegben. Fáradt tagjaikat tépett köntösükön keresztül megvérezte a bozót és a fű amiben gázoltak, alacsony volt, száraz, szuros és kiaszott és sehol szellő sem mozdult, mely enyhíthette volna vérző sebeik égető fájdalmát. De azért ők csak futottak tovább kéjes gyönyörrel a vezeklés útját. Cserepes ajkuk szárazan, forrón tapadt oda ráncosan fityegő foghúsukhoz, a torkukban kinzón lüktetett a szomjúság és kiverte őket az éhség tébolyító láza. De ők csak futottak roskadó inakkal, kitarító reménnyel arrafelé, hol a sárga napsugárban időnként megvillant a kapák feje és kaszák félhordalaku csillogása.

A távolból arany-sárga gazdag kékű tövűből felejték virított fényes mázu cserépkorsók zöldje. Oda tartottak végső erőfeszítéssel és ott leborultak arccal a földre és odatapasztották száraz ajkaikat a forró napsütéstől izzóra hevített korsószelekhez és szívták magukba kétségbeesett fuldoklással az éltető nedvet. Az Éden nedvét, mely nem neveli a bűnös semmittevést, hanem munkára serkent. Az Éden nedvét, melytől nem borul öntudatlanság az agyra, hanem fürge és becsületes lesz az észjárás. Az Éden nedvét, melytől újra fiatalon pezsgett, ernyedte ereikben a vér és tespedt lelkeikben az életkedv. Szívták magukba és erősek lettek újra, délcegek és munkabírók és mikor megéreztek az új erőt, akkor felálltak és egymás szemébe néztek. Először a felismerés förtelmes percei óta, először a vezeklés gyötrelmes útján és néztek egymás szemébe, szabadon, nyíltan, öntudattal és érezték, hogy ezzel a tekintettel tisztára mossák egymást a közös bűnnek még az emléketől is.

Aztán szépen a sorba álltak ismét és duzzadó, fiatal erőre ébredt izmokkal dol-

goztak napestig a vértizzadó melegben, míg piros korongjával méltóságteljesen le nem nyugodott a nap és hízogó lágysággal körülfonta őket a szelid esti béke.

Panasz.

— Heine. —

Ha tudnák a kis virágok,
Az én szívem sebét,
Velem együtt zokognának,
Azzal hegesztenék.

S ha tudnák a csalógányok,
Mily bús, beteg vagyok,
Vidám kedvvel csattognának
Üdítő dallamot.

S ha tudnák fenn a csillagok,
Mint emészt a bánat,
Leszállnának a magasból,
S úgy vigasztalnának.

Oh de ezek nem tudhatják
Az én keservemet,
Csak az, aki összetörte
Szegény kis szívemet.

Mica.

Az elveszett boldogság.

Irta: Del Toró.

Vala pedig egy kert a Tigris és Eufrát folyók között, mondja a szentírás. Hívták vala ezt paradicsomkertnek. A szögedi ember azonban azt tartja, hogy ez a kert a Tisza partján feketett, mert csak azon a vidéken kaphatott Ádám olyan takaros, magyar menyecskét, mint Éva asszony volt.

Minden buján pompázott ebben a kertben. A virágok, bokrok arany-zöld színben ragyogtak a fényes napsugaraktól, a fák koronáin smaragd díszlett és a sötét olajfák levelei gyémánt szemeket izzadtak. A kanyarós utakat bársonyos gyepek szegélyezte és a ringó fűszálak drága gyöngyöket harmatoztak. Lágán csengő madárdal töltötte meg a balzsamos léget, melyben tarka virágszirmok uszáltak pihe szárnyakon és ha elfáradtak, leszálltak az ezüstporral behintett széles sétatányokra. Mert ebben a kertben még a homokszemek is ezüstből voltak, melyek a rózsaszínű báránnyelű örömkönyeivel együtt hullottak alá az égből. A gyümölcsfák pedig nyiladozó rügyek helyett mosolygó, érett gyümölcsökkel kéjelegtek a csergedező patakok kristálytisza tükrében.

Mindent az égi kertész böles keze plántált meg ebben a fénytől ragyogó kertben.

Itt lakott Ádám és Éva. Ez volt a fényes birodalmuk. De ők még nagyobb, még fényesebb után vágytak: a szerelem határtalan, édes birodalmába, ahol szebb a rózsza, csengőbb a madárdal. Mert az ábrándos emberi szív is olyan, mint a folyó: ha túlárad, kicsap a medréről és el akarja nyelni az egész világot.

Hát ahogy átlépték a szerelem birodalmának rózsás kapuját, bezáródott utánuk a paradicsomkert rubintos ajtaja. A paradicsomi boldogságot elvesztették, de a földi üdvösséget megtalálták.

Ott csak a szemük beszélt, itt már édes szóra nyílt az ajkuk, lázasan dobogott a szívök . . .

Vala pedig egyszer egy másik kert is a Duna-Tisza közelében. Ezt nem hívták paradicsomkertnek. Ezt csak földi ember ültette, véres verejtékkel gondozta. A csergedező patakjában gyöngyház helyett aranyhalak uszáltak, a rózsaszirmok csak tiszta harmatot könnyeztek és a tülevélű fenyőfák se voltak ezüstporral behintve, hanem azért balzsamos illatot lehelték ki magukból. A szépen kanyarodó utakat azonban itt is bársonyos gyepek szegélyezte és a ringó fűszálak közt ártatlan zöld gyikocskák siklottak el. A tarka virágok ezerszínű apró bóbítáit

pedig lanyha szellő simogatta. Urasági park volt ez, melynek hófehér padjain, a sűrű lugasokban, édes csókot szivott nap-nap után egy szerelmes pár egymás ajkairól. A nevelő ur és a nevelő nő kisasszony találkoztak itt naponként édes pásztorórán, míg a nevelésükre bizott úri csemeték a park egyéb helyein játszadoztak angyali ártatlanságban.

Mind a ketten nagyon fiatalok voltak még. Csak alig, hogy az iskola porát lerázták magukról, de a szívük már is égett, már is lángolt a nagy szerelemtől.

Szegény, özvegy asszonyok gyermekei voltak, maguknak kellett hát a fentartásról gondoskodni. Így kerültek véletlenül össze egy úri háznál. A nevelő csinos, nyulánk, barna fiatalember volt, sokatigérő, magas homlokkal, a nevelő pedig szép, halványarcu, 18 éves leányka, hosszú, leomló selem fűrtökkel és szelid, ábrándos kék szemekkel. Megszerették nagyon egymást, pedig még messze voltak attól, hogy örökre egymáséi lehessenek. Hiszen a nevelő előtt még hosszú évek suhogtatták a holló szárnyaikat. Messze volt még az a határkö, amelynél azt mondhatta volna:

— Tied vagyok, tied babám, örökké!

De ők nem törődtek a jövővel, hanem csak a jelennek éltek. Vulkanikus szerelemmel szerették egymást. Ha az apró csemeték kifáradtak a játékokban és a sűrű lugasok közt felkeresték őket, rendesen azt mondta nekik a nevelő:

— Pistika, menjenek még egy kicsit lepihenni a nagy köröndre, mert játék után jól esik a nyugalom.

És a nevelő, hogy időt nyerjen még egy pár édes csókra, szintén biztatta a növendékét:

— Igen, igen, Margitka! Csak menjenek, mindjárt utánuk jövünk mi is.

És mikor az apróságok eltávoztak, egymás nyakába borultak a szerelmesek és oly mohón szívták a mézet egymás ajkáról, hogy szinte bizsergett belé a vérök. Ha valaki látta volna őket, azt hitte volna, hogy a lelkeiket akarják egymásba belehelni. A földi boldogságban fűrdöttek gondatlanul.

És ez így ment hosszú időn keresztül. Észre sem vették, hogy elmulik a szép nyár, hogy a rózsza is hervadásnak indult és beköszönt a borongós ősz. Mire pedig észrevették, már késő volt.

Egy kellemes őszi napon megint ott ültek a napsugaras lugasban elrejtőzve és ábrándozó szemekkel majd föl faltak egymást, mikor a nevelő egyszerre csak egy édes titkot sugott a kedvese fülébe.

A nevelő úgy lehűtötte ez a szegénykező vallomás, hogy az ajkán tagyott meg a szó.

— Mit tegyünk? — kérdezte sóhajtván a nevelő.

A nevelő érezte, hogy helyre pótolhatatlan bűn nyomja a lelkét, de szavakat nem talált, csak lesújtó fájdalommal nézett a kedvese könyektől ragyogó szemébe.

— Ha észreveszik, végünk van! — mondta fájdalmas hangon a leány, és zokogva borult a kedvese keblére.

— Ne sirj, angyalom! A jó Isten megsegít bennünket, — vigasztalta a nevelő a zokogó leánykát és végigsimogatta a szelid arcát, melyről a rózsák himpora kezdett már hullani.

— Szegények, koldusok vagyunk! — tört ki a leányból a kétségbeesés. — Nincs senki, aki támogasson a nehéz napjainkban. Haza éppen nem mehetünk!

— Arra én sem gondolok, — mondta a fiatal ember lehangoltan és szinte borzongott a nagy bajtól, amely fenyegette.

— Hát akkor mi lesz belőlünk, ki törődik majd velünk? — siránkozott reszketve a szép leány.

Ez utóbbi szavak szíven találták az ifjút. Ugy vélte, hogy a park rózsailatu berkei, a késői napsugarakban pompázó fenyvesek, a locsogó patak fehér fodrai és az álomra hajló tarka virágok szerelmes kelyhei, mind, mind azt susogják: „Ha férfi vagy, légy férfi!” Fölébredt hát benne a

férfiak tudóan:

gozni k
Vas szor
dályokat
örökre!

A
borult é
a kipirul

Eg
uri házb
gattak,
apró cse
löttük.
hogy fel

—
És
mult, je
szomorú

Ha
mint a s
észrevett
leány ar
A mosol
helyett p
Mikor p
a dologr
elébök,
kergette
nagy vilá

A f
földi bol
vidám, g
sivár jöv
élet utja
előtt a r
bevezeti
vagy fölt
sodorja a
Val
menyei ü

S
Za.

történet fel
künk azért,
Sőt többet
sinesen. Ud
menynek ta
zenéjére tel
Loewe-előad
lett a fordít
vetelményei

Mindzettel ti
egybeveti e
lenni. — K
Loewe-előad
ha az ered
akkor sem
végigolvasá
mely jelen
szedőszekre
toltunk voln
Freiligrath.

is, hogy az
ugy felesleg
volt a megin
zésére áll.

A Trio

f. év márc

lésén terve

Az

volt életbi

korona és

mán bevet

fillerre rug

tartaléka

264.156,55

A tü

töréses- és

16.585,488

27.302,460

férfiass komolyság és azt mondta kötelességtudóan:

— Én, kedves lelkem! Én fogok dolgozni kettőnkért. Egygyé teszek éjt és napot. Vas szorgalommal döntöm föl az irigy akadályokat és ölelő karjaimba foglak zárni örökre! . . .

A szép leány ujra a kedvese keblére borult és örömkönnnyekkel fűrésztötte annak a kipirult arcát.

Egy ideig még ott forgolódtak a nagyuri házban és amennyire lehetett, takargatták, leplezgették a bűnös titkukat. Az apró csemeték boldogan ugrádoztak körülöttük. A nevelőnő nem is állhatta meg, hogy fel ne sóhajtson:

— Oh, kedves gyermekkor!

És ebben a sóhajban benne volt a múlt, jelen és a jövő. Egész életének a szomorú sorsa.

Hanem az asszonyi szem éles. Élesebb, mint a sas szeme. A ház urnője csakhamar észrevette, hogy az a bárszoros bőr a szép leány arcán nagy változáson megy keresztül. A mosoly hideg rajta, az ártatlanság rózsái helyett pedig a bűn fakasztja ott a virágját. Mikor pedig kétségtelenül megbizonyosodott a dolgról, haragtól lángoló arccal rontott eléjük, mint egy bosszualló Cherub és kikergette a bűnösöket a paradicsomból a nagy világba. Még csak azt sem mondta:

— Szerencsés utat!

A fiatal szerelmes pár elvesztette a földi boldogságot. Hátuk mögött kacagott a vidám, gondtalan múlt, előttük tátongott a sivár jövő, minden nyomorúságával. Mert az élet útja kétféle: vagy megnyitja az ember előtt a menyország szivárványos ajtaját és bevezeti a tejillatú virágok boldog honába, vagy föltárja előtte a pokol kapuját és belesodorja a kárhozát piszkos hullámaiba.

Valjon ezek megtalálták-e ujra a menyői üdvösség útját?

Szerkesztői üzenet.

Zs. B. urnak Zombor. Az a kis irodalomtörténet felesleges nekünk is, közönségünknek is. Nekünk azért, mert tudunk Udvardy Géza fordításáról. Sőt többet is, amiről Önnek — úgy látszik — sejtelme sincsen. Udvardy szabadon bánt el az eredeti költeménynek tartalmával is, alakjával is, úgy hogy Loewe zenéjére teljesen használhatatlan. A szabad Lyceum Loewe-előadásához azonban épen Loewe zenéjére kellett a fordítás. Ezért fordította R. S. ujra a zene követelményeinek megfelelően tartalmi és alaki hűséggel. Mindezzel tisztában kell lennie annak, aki a kettőt egybeveti egymással, ha egyáltalában igazságos akar lenni. — Közönségünk pedig bizonyosan elolvassa a Loewe-előadásról szóló tudósítást is, s onnan megtudja, ha az eredetijét korábról még nem ismerte volna, hogy fordítás. De ha fordítva olvasná is, bizonyára akkor sem tartana tovább a gyanúsítása a referáda végigolvasásánál. Sőt a helybeli közönség nagy része, mely jelen volt a Loewe-előadáson azt is tudja, ami a szedőszekrényben maradt s amit anélkül is helyreállítottunk volna, t. i. hogy az eredeti költemény szerzője Freiligrath. — Ezek után — feltesszük — átlátna maga is, hogy az „Egy kis irodalomtörténet” közzététele ép úgy felesleges, mint legyenyhébb szólna felesleges volt a megírása is. — A kéziratát egyébiránt rendelkezésére áll.

KÖZGAZDASÁG.

A Triesti Általános Biztosító Társulat

(Assicurazioni Generali)

f. év március hó 26-án tartott 76-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1907. évi mérlegek.

Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1907. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 917.014,396 korona és 99 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 41.095,963 korona és 58 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 31.422,408 korona 19 fillérrel 264.156,557 korona 24 fillérre emelkedett.

A tűzbiztosítási ágban, beleértve betöréses- és tükörüveg biztosítást, a díjbevétel 16.585,488,656 korona biztosítási összeg után 27.302,460 korona 49 fillér volt, miből

10.146,474 korona 45 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 17.155,986 korona 04 fillérre rugott, mely összegből 12.269,989 korona 32 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át. A jövő évében esedékessé váló díjkötelezvények összege 113.331,852 korona 27 fillér.

A szállítványbiztosítási ágban a díjbevétel kitett 3.921,627 korona 66 fillér, mely a viszontbiztosítások levonása után 1.717,649 korona 06 fillérre rugott.

Károkkért a társaság 1907-ben 37.472,589 korona 25 fillért és alapítása óta 899.042,935 korona és 20 fillért fizetett ki.

E kártérítési összegből hazánkra 173.248,760 korona 76 fillér esik.

A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 20.292,237 korona 37 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 6.300,000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyam-ingadozására alakított tartalék 12.565,698 korona 89 fillér összegben, továbbá felemelendő a 160.000 koronára rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az ideai átutalással 1.266,538 korona 48 fillért tesz ki.

Az értékpapírok értéke 4.741,807 kor. 69 fillérrel ment vissza, de a vezetőség elővigyázata folytán ez a veszteség az intézetet nem érinthette, mert az a 17.013,704 kor. 71 fillért kitevő árfolyamtartalékból nyerhetett leírást. Ez a tartalék ma még mindig 12.565,698 korona 89 fillért tesz ki.

Különös figyelmet érdemel még az 1000 új intézeti részvények kedvezően keresztülvitt kibocsátása, melynek, agió-nyereségéből 11.525,000 korona a matematikai életbiztosítási tartalékhoz esatoltatott.

Részvényenként 600 arany frank osztalék kerül kifizetésre.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai átutalások folytán 292.979,592 korona 76 fillérről 323.629,347 korona 57 fillérre emelkedtek, melyek következőképpen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálog követelések	60.625,971 K 77 f.
2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök	26.668,849 K 08 f.
3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök	4.017,801 K 92 f.
4. Értékpapírok	209.404,916 K 74 f.
5. Tárca váltók	842,350 K 85 f.
6. A részvényesek biztosított adósságlevelei	8.820,000 K — f.
7. Készpénz és az intézet követeléseit, a hitelezők követeléseinek levonásával	13.249,457 K 21 f.
Összesen	323.629,347 K 57 f.

Ezen értékekből 65,5 millió korona magyar értékekre esik.

NYILTTÁR.)*

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy üzletemet férjem elhunytá után is tovább fentartom és a mai naptól fogva már az utcai helyiséget is becses vendégeim kényelmére bocsátom. Ünnepeket és vasárnap barna és világos sör kapható. Kitűnő borokról és pontos kiszolgálásról gondoskodom s általában azon leszek, hogy a t. c. közönség kényelmét teljesen kielégítem.

Kiváló tisztelettel a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem.

Özv. Knipl Gáspárné.

Nyilatkozat.

Valláserkölcsei és hazafias tanítói működésemért Bulkeszin a pángermánok üldöznek!

Üldözésük pedig abból áll, hogy az egyes, e célra felhasználható szülőket, kiknek gyermekei hozzám járnak iskolába, felbujtatják ellenem, hogy az iskolaépületben, hol osz-

*) Az e rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

tályom is van, botrányt s skandalumokat provokálnak!

Továbbá garmada számra adják nap-nap mellett ellenem a főszolgabíróshoz, legujabban a főtisztelendő főesperességhez alaptalan, piszkos és hamis vádu feljelentéseket!

A főszolgabíróshoz, valamint az alispáni hivatal engem felmentett a vádak alól, — s én a két rendbeli ítéletet megtorlás s üldözötetése megszüntetése céljából az illetékes kir. ügyészséghez tettem át. A germánok azonban erre sem riadtak vissza, hanem ugyanazon vádak, amik alól a főszolgabíróshoz felmentett, más ilyenmü panaszokkal együtt szerencsét próbálva benyújtották ellenem a főtisztelendő főesperes urhoz.

Ha onnan is kezeim közt lesz a felmentő ítélet, rágalmozóim, illetőleg üldözőim ellen törvényes uton a legszigorubbán fogok eljárni. Miután üldözötetéselem úgy községünkben, mint a vármegyében nagy port vert fel, az ítélkező bíróságot meg fogom kérni, hogy a megtorló ítéleteket a Bácska című lapban közzétegye, hadd lássák, hogy járnak el Bulkeszin egy hazafias tanítóval szemben, ki 25 éve működik köztük.

Bulkeszin, 1908. április 13-án.

Gotthárd Sámuel,
ág. hitv. ev. tenítő.

HIRDETÉSEK.

Kérelem!

Alulírott, mint a „Hungária“-fürdő bérlője tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy a fürdőben a **gyermeknapok** meg vannak állapítva, és pedig: **fugyermekek** részére **kedden** délután, **leánygyermek**ek részére **szerdán** délután. Minden kellemetlenség elkerülése végett kéretik a n. é. közönség, hogy más napokon a gyermekeiket ne küldjék, sem magukkal ne hozzák, mert más napokon gyermekjegek nem adatnak ki.

Tisztelettel

Zsulyevits Mihály.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönségnek, valamint régi vengégeimnek becses tudomására hozni, hogy **Ujvidéken az Andrássy-utca 7. szám alatt** levő házat és a benne oo évtizedek óta fennálló oo

„Fehér hajó” szállodát

megvettem és azt teljesen átalakítva, a modern igényeknek megfelelően bocsátom a m. t. közönség rendelkezésére.

Kényelmes szobák.

Figyelmes kiszolgálás.

Mérsékelt árak.

Feltétlen tisztaság.

A város központján.

Izléses italok.

Valódi pilseni sör.

20-2 Tisztelettel

ZURKOVICS GYÖRGY,
szállodás.

983/1908. szám.

Hirdetmény.

Nádajla község alulírott előjárósága a község képviselőtestületének határozata alapján ezennel közhírré teszi, miszerint az 5-ik községi elemi népiskola és tanítói lak építési munkálatainak biztosítása céljából **flyó évi április hó 25-ik napjának d. e. 10 órájkor** Nádajla község tanácstermében nyilvános szóbeli versenytárgyalást fog tartani, melyre a vállalkozni óhajtok ez uton meghívotnak.

Az árlejtés nyilvános és szóbeli, azonban zárt írásbeli ajánlatok is elfogadotnak.

Kikiáltási ár 20118 kor. 32 fill., melynek 10%-a óvadék gyanánt az árlejtés kezdete előtt készpénzben, vagy óvadékképes papirban leteendő.

Vállalkozó köteles az 1907. III. t. c. 13. és 14. szakaszaiban foglaltakhoz szigoruan alkalmazkodni.

Egyéb az építkezésre vonatkozó feltételek, műszaki iratok és költségvetés Nádajla község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt bármikor betekintheők.

A megtartandó árlejtés vállalkozóra azonnal, a községre nézve pedig Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának jóváhagyása után kötelező.

Nádajla, 1908. április 10-én.

Kekezovich István, **Kosztity Milán,**
jegyző. 2-2 bíró.

Igazság.

POLITIKAI HAVISZEMLE.

— A LEGRADIKÁLISABB MAGYAR UJSÁG. —
SZERKESZTI

Dr. PATAJ SÁNDOR ügyvédő ZOMBOR.

Magyarország függetlenségi törekvéseinek és az emberiség szociális haladásának összeegyeztetője. Igazságügyi, társadalmi és irodalmi félszorgok, hibák ostromozója. Minden irányban demokrata, radikális, szabadon gondolkodó folyóirat.

Előkelő munkatársakkal, népies hanggal, tisztességes modorral.

Hirdetési olesók és állandó értékűek.

Egy egész oldal hirdetési ára 1 óra 20 kor., egész évre 200 korona.

Egész évre 1 forint.

Orpington

fajtiszta tyúkok, angol vérű kakas utáni tojások, sárga 4 kor., fehér 5 kor. tucatja.

EMDENI

óriás ludtojások darabja 1 korona 20 fillér.

Herold Jánosné

10-10 Sztapár, pályaudvar.

Összes cikkeink occasió áron!

Villanyos csillárok, diszműáruk.

Ma és a következő napokban, bezárólag április hó 30-ig eladásra kerül
2500 drb férfiing,
1000 drb divatos napernyő
mélyen leszállított áron!

Egyben tudomására hozzuk, a n. é. közönségnek, miszerint

= férfi kalapokat =

is, nagy választékban, rendkívül olesó áron raktáron tartunk.

GOLDFAHN SÁNDOR ÉS FIA

Zombor, Kossuth Lajos-utca a különlegességi tőzsde mellett.

81-10-5

Csipekék, szalagok, kötőpanutok.

Angol nyakkendők, pécsi keztyűk!

17. sz.

II/1908.

Kihirdetés.

Kihirdetem, hogy a következő két házasság egymással házasságot szándékozik kötni, u. m.:

	Volegény	Menyasszony
Családi és utóneve és esetleg egyéb közelebbi megjelölése	Repp József	Stéger Krisztina
Családi állapota	nőtlen	hajadon
Allása (foglalkozása)	tényleges katona	háztartásbeli
Vallása	róm. kath.	róm. kath.
Életkora és születési helye	23 éves, Katymár	23 éves, Katymár
Lakhelye	Szerajevó (Bosznia)	Katymár
Szülelnek családi és utóneve	Repp Adám Perezl Klára	Stéger Adám Autész Katalin

Felhivom mindazokat, akiknek a nevezett házasságokra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt nálam közvetlenül vagy a kifüggesztési hely községi előjárósága (illetőleg anyakönyvvezetője) útján jelentsék be.

Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesíteni, u. m. Katymár, Budapest I—III. ker anyakönyvi hivatal és a „Bácska“ című lapban.

Kelt Katymáron, 1908. évi április hó 13-án.

Jordan Béla,
anyakönyvvezető.

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle fehér glazur fénymáz mosdók számára 90 fl.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fl.

Keil-féle padlófénymáz 90 fl.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

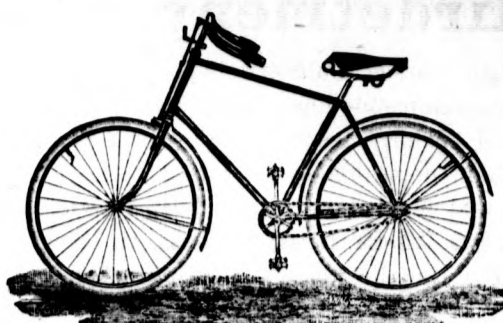
Mindenkor kaphatók:

8-3

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

TURY JÁNOS

mechanikai gépműhelye Zombor, Galamb-utca 10. sz.
Mindennemű mechanikai gépek javítóműhelye úgy-
mint: varrógépek, kerékpárok, számozó- és írógépek, gramophonok, villanyos-
csengők és minden e szakmába vágó gépek javítása
szavatosság mellett eszközöltetik.

Allandó raktár:

Varrógépekben és kerékpárokban,

valamint ezen gépek alkatrészeiben. **Külső- és belső kerékpár-gumik**, nyergek, pumpák, csengők, francia-
kulcsok, kürtők, küllők stb.

20-10

A világhírű „Kaiser“-kerékpárok egyedüli raktára.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur
önagyméltósága 22020/908. számú rendelete
folytán Szilágyi telepes községben a f. évben
emelendő és legkésőbb a f. é. szeptember hó
20-ig teljesen befejezendő 71 telepes ház
építési munkáinak biztosítására a m. kir.
gazdasági műszaki hivatalban (V. Vécsey-utca
3. sz. IV. em.) **f. évi április hó 30-án**
nyilvános versenyárgyalás fog tartatni.

Ajánlatok munkanemenként, illetve
munkacsoportonként teendők és pedig:

1. Föld, kőműves, elhelyező, ács, cserép-
fedő munkára a fa és elszigetelő lemez ki-
vételével anyaggal együtt.
2. Asztalos, lakatos, mázó és üveges
munkára minden anyaggal.
3. Az ácsmunkákhoz szükséges faanyagra.

4. Elszigetelő aszfalt lemezre.
Az ajánlat és az ajánlati költségvetés
csakis eredeti úrlapon állítható ki.
Az ajánlatban az ajánlati végösszeg
számokkal és betűkkel irandó.

Az ajánlathoz az ajánlati összeg 5%-nak
megfelelő bántépénznek valamely állampénz-
tárnál történt letétét igazoló pénztári nyugta
vagy annak közjegyzőileg hitelesített máso-
lata csatolandó.

Az ajánlathoz készpénzt, vagy érték-
papírt csatolni nem szabad. Egy borítékban
több munkanemre, illetve munkacsoportra
ajánlat nem tehető.

Jogosult versenyezni óhajtok felhivatnak,
hogy lepecsételt sértetlen borítékban elhe-
lyezett ajánlataikat legkésőbb **f. évi április
hó 30-án délelőtt 11 óráig** fent ne-
vezett hivatalhoz nyújtsák be, ahol ugyanaz
nap déli 12 órakor fognak felbontatni.

A fenti kikötéseknek meg nem felelő
vagy elkésve érkezett ajánlatok figyelembe
nem vétetnek.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur
önagyméltósága a beérkezett ajánlatok közül
szabadon választ, s fentartja a jogot esetleg
az összes ajánlatokat mellőzni.

A vonatkozó tervek és szerződés ter-
vezet, valamint vállalati általános és részletes
feltételek a fenti hivatalnál és az aradi m.
kir. jószágigazgatóságnál a rendes hivatalos
órák alatt betekintheők, ugyanott szereshetők
be díjtalanul az ajánlati és költségvetési
úrlapok.

Budapest, 1908. évi április hó 9-én.

M. kir. gazdasági műszaki hivatal

Bolla Mihály,

kir. tan. min. oszt. tanácsos.

GOMBOS NÁNDOR

jégszekrény és fürdőberendezések gyára, épület- és diszműbádogos
ZOMBOR (Bácska).

Dús raktár mindenféle
jégszekrényekben (vendéglősök, mészárosok
és magánosok részére);
fürdőkádákban
konyhafelszerelésekben.

Minden e szakmába vágó és rajzszerinti

bármilynemű bádogarúk elkészítettnek.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Javítások olcsón és pontosan.